

2

Converses de dracs Jan Grau
Història d'un voluntari Laura Jaime i Femenia
Miralls M. Mercè Roca i Perich

Il·lustracions Raimon Juventeny

Dona
corda
al cabala

Contes per parlar

Generalitat de Catalunya
Departament de la Vicepresidència
Secretaria de Política Lingüística

Converses de dracs

Com cada any, el drac havia caigut a cops de llança després d'una intensa batalla amb sant Jordi i, com cada any, de la sang vessada n'havia nascut una estesa de roses roges. Hores després i ja a la seva cova, cansat i satisfet, el drac es banyava per treure's tota la **ronya** de sobre. Després d'un matí de baralles, de rebotar-se per terra entre **bramuls** i **bafarades** de foc, anava d'allò més brut. Dret, dins de la bassa que tenia a la cova, frega que fregaràs, es netejava totes les **escates** i pels racons on no s'arribava en Yué Liang Yú l'ajudava a fer-ho.

En Yué Liang Yú era un drac blanc que feia poc que havia arribat d'orient, s'havien conegut per casualitat i havien fet amistat. Mentre no trobava lloc on viure, el Drac li havia ofert la seva cova i ara feia pocs mesos que la compartien.

– Frega ben fort aquest tros de sota la cua, que no m'hi arribo bé.

– Com t'ho fas altres vegades?

– Per rentar-me normalment ja em basto jo sol, però una vegada a l'any, quan hem de reviure la llegenda, quedo tan **llardós** que fa falta una neteja a fons, però sempre trobo algú que m'hi ajudi —el Drac va desplegar les ales i, estirant-se en tota la seva magnitud de tal manera que gairebé

ronya

Brutícia.

bramuls

Crís.

bafarades

Aire dels pulmons llançat a fora.

escates

Petites plaques que tenen a la pell alguns animals vertebrats.

llardós

Brut de greix.

tocava les parets de la cova, es va deixar caure amb un **terrabastall** en un racó entapissat de branques i fulles—. M'ajec una mica, que estic baldat.

En Yué es va ajeure amb **parsimònia** davant seu, ell era molt diferent d'aquell drac occidental, era un drac de lluna, de fet el nom de Yué Liang Yú vol dir Lluna de Jade. No acabava de fer-se als costums d'aquell drac verd, que no tenia nom, només Drac i prou. Aquell matí el Drac s'havia **empolainat** i s'havia encaminat bramulant i llançant foc per la boca cap a l'indret on hi havia la **donzella** esperant ser devorada. Quan hi era a tocar s'havia aturat i després de rostir uns matolls que hi havia allà prop, aixecant-se sobre les potes de darrere, va bramular en direcció al rei i als vilatans. La princesa es va posar a **xisclar** i el Drac va bramular encara més, va ser llavors quan va aparèixer sant Jordi a cavall, abraçant l'escut amb força i enfilant la llança cap al Drac. Es van enfrontar una bona estona en una lluita aferrissada que en principi no s'endevinava qui la guanyaria. Finalment, i al cap de bona estona, el Drac amb un cop de cua va descalcar sant Jordi i ell **enarborant** la llança va enfonsar-la al pit de la bèstia. Amb uns quants bramuls i **escarafalls**, el drac havia quedat estès, mentre de la ferida sortia sang que s'anava convertint en roses roges.

– Realment m'heu impressionat amb la baralla! Si no fos que quan sant Jordi i la princesa han marxat t'has aixecat i t'has tret la llança, hauria cregut que t'havia matat —comentà admirat Yué—. A Orient els dracs som immortals.

– I a Occident també en som, d'immortals, sinó no n'hagués sortit viu. El que passa és que cal

terrabastall

Soroll fort que fa una cosa grossa en caure a terra.

parsimònia

A poc a poc.

empolainat

Vestit amb roba i ornaments elegants.

donzella

Dona que no ha conegut home, verge.

xisclar

Emetre un so de veu agut produït per un gran espant.

enarborar

Fer pujar enlaire.

escarafalls

Demostracions exagerades d'un sentiment amb els gestos.

reviure la llegenda i la llegenda diu que he de morir, així que em moro una estona i ja està.

– Però sant Jordi t'atacava amb molta **fúria** i la princesa xisclava de veritat... —insistí Yué.

– Sí i no. Sant Jordi m'atacava amb molta fúria, però fa tants anys que ens barallem que ja ens ho tenim molt après i aconseguim molt de realisme. La princesa és diferent, perquè ella no sabia com acabaria la baralla.

– Però, i si un dia no apareix sant Jordi, te la menjaràs la princesa? Què faries si sant Jordi no es presentés?

– Espero que no passi mai això. La tradició és la tradició i a vegades pot ser **cruel**. De fet és tan cruel menjar-se la princesa com la meva mort —va respondre el drac amb to reflexiu.

– La tradició és molt complicada —va dir sant Jordi, que acabava d'entrar per la porta i s'havia entrebancat amb la cua del drac—. Hola, Yué, i tu, Drac, a veure si treus la cua del mig. Au, deixa'm

fúria

Irà violenta.

cruel

Que es complau a fer sofrir.

passar que jo també tinc dret a fer-me un bany i a canviar-me de roba.

– Endavant, sant, com si fossis a casa teva, i ja et convé ja que et rentis una mica, que fas una **fila** ben llastimosa —va dir el drac apartant la cua.

– A tu què et sembla... i no em diguis sant, que ja saps que no m'agrada que em cridin pel meu ofici! —li **etzibà** sant Jordi mentre s'anava traient les peces de l'armadura i les deixava en un racó—. Estic **masegat** de dalt a baix, l'edat no perdona.

– Au va! No et queixis, que els sants també sou immortals —el drac li va seguir fent la guitza—. No em diràs que a aquestes alçades te'n sents dels meus cops de cua... I per cert, com és que ja ets aquí? No hi havia el **banquet** per celebrar la teva victòria sobre el drac, és a dir, sobre mi?

– La princesa d'aquest any era inaguantable. Em sembla que mai no m'havia trobat amb una princesa tan pesada i **curta de gambals**, a més, era lletja com ella sola —contestà sant Jordi mentre es treia la camisa i entrava a la bassa amb una **esgarrifança**—. Òndia! Que freda...

– Ja ho deia jo que era una escandalosa. Però em sembla que t'has passat una mica dedicant-li impertinències, potser t'has tornat massa exigent —li va dir el Drac intentant **picar-lo** mentre s'acomodava una altra vegada al seu racó.

– La tradició no demana que m'hagi de quedar més tard de quan acabi el banquet.

Yué Liang Yú se'ls mirava divertit com mantenien la seva amistosa discussió. Sant Jordi es rentava amb ganes i el Drac rosegava unes arrels aromàtiques, mentre no deixaven de discutir. Les tradicions d'Occident el sorprenien i tenia moltes pre-

fila

Cara, aspecte, d'una persona.

etzibar

Dir amb decisió.

masegar

Li fa mal tot, a causa de cops i caigudes.

banquet

Gran àpat amb molts convidats.

curta de gambals

Que té poca intel·ligència.

esgarrifança

Sensació intensa de fred.

picar-lo

Provocar.

gundes a fer, però no gosava interrompre'ls.

– Mira, Drac, hauríem de repassar la baralla i buscar nous moviments —sant Jordi havia sortit de la **bassa** i s'anava vestint—. Per cert, Yué, què t'ha semblat la llegenda d'aquest matí?

– Molt maca, però hi ha coses que no acabo d'entendre. Per exemple, per què de la sang del drac neixen les roses? O senzillament, per què ha de morir el drac?

– És una llegenda i una tradició i, com tota tradició, cada any mor i cada any torna renovada, és simbòlic —sant Jordi un cop vestit s'havia assegut entre els dos dracs—. Que no en teniu de tradicions i llegendes a Orient?

– I tant! Però són diferents —en Yué es va **tustar** els bigotis pensativament—. La tradició és l'expressió de la manera de ser de la gent.

El Drac va deixar de rosegar i, encarant-se amb Yué, li va preguntar:

– Se m'acaba d'acudir que... ja que vius amb nosaltres, podries participar de les nostres tradicions.

– Què us sembla si sortim a prendre l'aire? —va proposar sant Jordi— aquí comença a fer calor.

Es van aixecar tots tres i van sortir a l'exterior on ja era negra nit. La lluna il·luminava els prats de sota la muntanya on el Drac tenia la cova. A la llunyania, la intensitat de llumetes de la ciutat indicava que encara estaven de celebració. Van passejar sense rumb concret i en silenci, fins que al cap d'una estona en Yué va dir:

– La lluna, el meu símbol, i avui és plena. Us adoneu de la fila que fem tots tres? Un drac blanc

bassa

Sot amb aigua.

tustar

Tocar, donar copets.

veure's amb cor
Sentir-se capaç de fer una
cosa.

oriental, un drac verd occidental i un cavaller passejant sota la llum de la lluna. Junts i tan diferents.

– Només és qüestió de convivència i de respecte —va apuntar sant Jordi, i adreçant-se al Drac li va preguntar:

– Per cert, què volies dir abans quan proposaves a Yué que participés de les nostres tradicions?

– Doncs això, que ja que és aquí podria exercir de drac com jo. Hi ha moltes poblacions necessitades de refermar les seves tradicions i un drac sempre hi ajuda. Tu podries buscar-li un sant Jordi...

– Què vols dir? —sant Jordi no acabava de veure per on anava el Drac—. Que potser pretens que sigui el drac de la llegenda de l'any que ve?

– I per què no? —li respongué el Drac amb resolució.

– Doncs, perquè és un drac blanc i a Orient els dracs blancs són bons...

– En Yué és un drac, tant se val del color que sigui, i aquí els dracs som dolents... —el Drac es repensà el que acabava de dir i corregí—. Vull dir que aquí hem de fer el paper de dolents per mantenir l'harmonia de les tradicions.

– No sé si m'hi veuria amb cor —intervingué en Yué—. Sóc un drac oriental, un drac blanc que cavalca els núvols i quan jo intervinc en les llegendes de la meva terra, la gent celebra festes... A més no sé si sabia fer de dolent.

– Mira, Yué, vols passar-te una bona temporada amb nosaltres, qui sap si t'hi quedaràs, aquí, —el Drac intentava ser convincent— i si t'hi vols quedar, bo seria que participessis del que fem. A més, adona't que la gent està celebrant la festa encara, i és per la meva intervenció.

- Però jo no vull deixar de ser com sóc.

- Naturalment que no, a més, segur que és impossible, però pots identificar-te en com som nosaltres, en les nostres tradicions, sense renunciar, ni oblidar les teves —el Drac ho deia ben convençut—. Què hi dius tu, sant?

- Al marge que no m'agrada que em diguis sant, ja ho saps! Pensant-ho bé, per què no? Per viure en un indret que no és el teu has de conviure i participar de les tradicions. Com en Yué molt bé ha dit, les tradicions són l'expressió de la manera de ser d'un país i si es perden o s'adulteren la gent perd els seus orígens.

- I si tu passes a formar part d'aquest país, sense perdre els teus orígens, bé t'hi pots identificar i participar —afegí Yué.

– Bé, us deixo. Aquí tinc el meu cavall i ja és hora que vagi cap a casa —el cavall que estava **pasturant** mansament se li va acostar i sant Jordi va muntar-lo d'un salt—. Drac, ja vindré a buscar-te l'armadura que m'he deixat a la cova i tu, Yué, què hi dius, m'he d'ocupar de buscar-te un cavaller per l'any vinent?

En Yué es va mirar sant Jordi, es va mirar el Drac i, després de donar un **cop d'ull** als llumets de la ciutat, va girar els ulls cap a la lluna i amb fermesa va dir:

– Drac, puc comptar amb tu perquè em **donis un cop de mà** per aprendre a ser un drac com els d'aquí?

pasturar

Menjar l'herba
dels camps.

cop d'ull

Mirada ràpida.

donar un cop de mà

Ajudar en una feina.

De què parlem?

- Expliqueu alguna llegenda dels vostres països.
- Hi ha dracs que protagonitzen llegendes i aquestes són la inspiració de festes?
- Com són representats els dracs del vostre país? N'hi ha de diverses menes?
- Quines són les motivacions que originen les festes al vostre país?
- Teniu alguna tradició o llegenda que tingui el mateix significat que de la sang del drac neixen les roses?
- I alguna llegenda similar a la de sant Jordi i el drac?
- Coneixeu les tradicions catalanes? Us agradaria fer castells, portar gegants o ballar sardanes?
- Què t'ha sorprès més de les tradicions de Catalunya?
- Us ha semblat poc seriós el tractament de la llegenda?

Bibliografia temàtica

Sant Jordi. La diada. La tradició. L'actualitat. Joan Soler Amigó. Generalitat de Catalunya. Col·lecció 2000

Obra de caràcter divulgatiu que explica l'arrelament de la figura de sant Jordi a Catalunya, la festa i la seva projecció internacional. La història del sant i la llegenda popularitzada a partir del segle XIII en la qual allibera la princesa després de matar el drac. La seva incidència en el costumari popular català i el seu paper com a símbol nacional català, hi són tractats combinant els textos amb els dibuixos de Carles Vallalta, aconseguint una obra a l'abast de tots els públics.

Fauna fantàstica de Catalunya. Núria Domedel. Terra Nostra

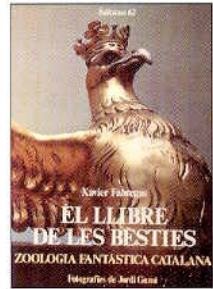
És un dels pocs llibres que recull l'ampli ventall de bèsties festives existents a Catalunya. Complementat amb una profusió de fotografies de Ramon Samuell, s'expliquen les diverses tipologies del bestiar festiu i el seu paper a les festes i celebracions. Bestiari simbòlic, bestiarí de foc...el drac, la víbria, la mulassa, l'àliga, els cavallets, el lleó... són explicats en funció del seu significat i el seu protagonisme dins la festa. Els col·lectius que se'n fan càrrec i el seu sentit com a icona identitària de la població a la qual pertanyen.

El llibre de les bèsties. Zoologia fantàstica catalana.
Xavier Fàbregas. Edicions 62

La Bíblia i Darwin coincideixen almenys en una cosa: que al món primer foren els animals, i després l'home. Amb aquest plantejament inicial, Xavier Fàbregas resumeix la història de les relacions entre l'home i l'animal. Aquest llibre, escrit amb un estil amè i suggestiu, de lectura apassionant, no és pas un bestiari tradicional ni un assaig antropològic ni és ben bé una zoologia fantàstica, encara que contingui ingredients de tots aquests gèneres. De fet és un intent de posar a l'abast del lector uns temes que tenen un pes específic dins la cultura catalana, però que sovint no són tractats amb la importància que es mereixen.

El llibre conté fotografies de Jordi Gumí, que són un complement imprescindible per aproximar-nos a tots els aspectes explícits i misteriosos de les relacions de la gent del nostre país amb les bèsties.

Fragments literaris

Les presències secretes

Joan Perucho

La Xina és plena de dragons i són el símbol de la saviesa mil·lenària. El Tao-Te-Kin fou escrit i divulgat per la profunditat de la ment del dragó, que flota per damunt de les experiències i la ment humanes. He vist dragons a la Xina a la porta de les cases, abocats a la finestra, escoltant les converses dels pagesos i dels funcionaris, sobretot dels recaptadors d'impostos, que odia. En cada escola n'hi ha un al pati, que somica a les nits de lluna clara.

Extret de: *Les presències secretes*. Columna, 1995

Històries i llegendes de Sant Llorenç del Munt i l'Obac

Jordi Suades i David Sanz

En sentir-se descoberta, la bestiassa alçà el vol i es precipità xisclant i bufant contra els soldats, que es defensaren llençant nombroses sagetes i oposant les seves llances contra el feixuc cos del drac. Tot i així, la seva pell era tan dura i impenetrable, que les llances s'esmussaren i les fletxes rebotaren com si res. Tan sols la llança del cavaller Spes aconseguí travessar la cuixa de l'animal, que —rabiós de dolor— alçà novament el vol i es dirigí al lloc on el cavaller i els seus homes havien deixat els cavalls, els quals atacà amb fúria.

Extret de: *Històries i llegendes de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Farell, 2000

Webs relacionats

Sant Jordi i els dracs

<http://www.bibgirona.net/salt/dracs/>

Mitologia catalana

<http://members.fortunecity.es/mitcat/dracs.html>

El món dels dracs

http://www.lamalla.net/canal/petita_malla/hem_escollit/article?ids=130423

Les festes catalanes

<http://www.festes.org>

La llegenda de sant Jordi

<http://www.cavallfort.net/cavallfort/ca/sant-jordi/cf-sant-jordi-llegenda.html>

Llegenda del drac de Sant Llorenç

<http://agora.ya.com/mitcat/animal.html#drac>

Llegenda del drac de Banyoles

<http://www.ddgi.cat/plaestany/text/clegdrac.htm>

2

Contes per parlar

Jan Grau

Converses de dracs

Laura Jaime i Femenia

Història d'un voluntari

M. Mercè Roca i Perich

Miralls

Il·lustracions

Raimon Juventeny

Generalitat de Catalunya
Departament de la Vicepresidència
Secretaria de Política Lingüística

BIBLIOTECA DE CATALUNYA. DADES CIP
(revisades per al volum 2)

Contes per parlar

Conté: 1. Un àpat diferent / Laura Jaime i Femenia.
Els gegants / Enric Larreula i Vidal. L'aprenent
ambulànt / Matthew Tree -- 2. Converses de dracs /
Jan Grau. Història d'un voluntari / Laura Jaime i
Femenia. Miralls / M. Mercè Roca i Perich

Bibliografia

ISBN 84-393-7089-X

I. Catalunya. Secretaria de Política Lingüística

1. Català Llibres de lectura

804.99

© dels textos: Jan Grau, Laura Jaime i Femenia, M. Mercè Roca i Perich
© de l'edició: Generalitat de Catalunya
© de les il·lustracions: Raimon Juventeny
Disseny gràfic de la col·lecció: Pepa Estrada

Col·lecció Contes per parlar, 2
Primera edició: desembre 2006
© Generalitat de Catalunya. Departament de la Vicepresidència
Impressió: Romargraf, SA
Dipòsit legal: B. 55.737-2006